

Samfunnsoppdraget *Ingen barn og unge utenfor!* (2025-2035)

Mandat for Nasjonalt partnerskap og Innsatsgruppe fastsatt av barne- og familiedepartementet 16. mars 2026

Innledning

Altfor mange barn og unge står utenfor arbeid eller et utdanningsløp. Utenforskapet har alvorlige konsekvenser, først og fremst for den enkelte selv og deres nærmeste, men også for samfunnet som helhet. Utenforskap har komplekse og sammensatte årsaker. Erfaringer viser at utfordringene ofte oppstår når det svikter i forebyggende og samfunnsrettet innsats, det vil si i arbeid for å skape inkluderende nærmiljøer, redusere strukturelle barrierer og styrke fellesskapsarenaer. Overganger og samarbeidet mellom tjenestene kan også være utfordrende.

Andelen unge utenfor utdanning og arbeid har vært relativt stabil de siste årene til tross for mange innsatser. Dette viser at tradisjonelle virkemidler og arbeidsmåter ikke har hatt den ønskede effekten. Derfor ønsker regjeringen å prøve en ny tilnærming og har besluttet å etablere et *målrettet samfunnsoppdrag* for å styrke og samordne innsatsen. Et målrettet samfunnsoppdrag er et felles krafttak for å skape nye løsninger for å inkludere alle barn og unge i Norge i samfunnet. Arbeidsformen er innovativ, eksperimenterende og handlingsorientert, med bred samarbeidsflate mellom offentlig, privat og frivillig sektor. Det målrettede samfunnsoppdragets nullvisjon er at **ingen barn og unge skal stå utenfor!** Målgruppen er barn og unge i alderen 0-29 år, som av ulike grunner står utenfor eller i fare for å bli marginalisert. Det innebærer at innsatsen må favne barn og unges oppvekst- og livsløpsfaser – helt fra svangerskapet til tidlig voksen.

Overordnet mål:

Utenforskap blant barn og unge er betydelig redusert i 2035.

Delmål:

1. Øke deltakelsen i barnehage blant barn fra familier med lav sosioøkonomisk status.
2. Øke andelen ungdom som deltar i organiserte fritidsaktiviteter, med 10 prosentpoeng.
3. Halvere andelen barn og unge med lav livskvalitet.
4. Redusere barn og unges selvrapporterte psykiske helseplager med 25 prosent.
5. Øke andelen unge som fullfører videregående opplæring.
6. Øke antall unge som er i jobb og utdanning betydelig.

Styringsstruktur:

Det nasjonale partnerskapet har det strategiske og retningsgivende ansvaret. Innsatsgruppen har det operative ansvaret og rapporterer til det nasjonale partnerskapet. Partnerskapet skal gi regjeringen råd og anbefalinger om behov for endringer i dagens virkemidler og strategier for å nå målene for samfunnsoppdraget, samt gi status for måloppnåelse. Innsatsen i samfunnsoppdraget følges opp gjennom konkrete initiativer i alle deler av samfunnet; stat, fylkeskommuner, kommuner, næringsliv, organisasjoner og frivilligheten. Partnerskapets forslag som krever oppfølging i regjering, behandles i

departementene på vanlig måte. Ved behov, koordineres forslag i Kjernegruppen for utsatte barn og unge (KUBU).

En sentral forutsetning for å lykkes er at barn og unge selv kommer til orde og deler sine erfaringer om hva som fungerer og hva som ikke fungerer. Derfor skal barn og unge involveres aktivt i alle deler av arbeidet. I tillegg skal innsatsgruppen, partnerskapet og de ansvarlige departementene sørge for tilstrekkelig medvirkning av berørte brukergrupper og andre parter på systemnivå.

Endringer av mål, mandater og sammensetning:

Barne- og familiedepartementet fastsetter endringer i delmål, mandater og partnerskapets og innsatsgruppens sammensetning. Arbeidet vil evalueres underveis, og justeringer kan gjøres ved behov.

Mandat for nasjonalt partnerskap

Det nasjonale partnerskapet har det overordnede strategiske ansvaret for samfunnsoppdraget *Ingen barn og unge utenfor*. Partnerskapet skal sette strategisk retning for arbeidet, forankre samfunnsoppdraget i egne sektorer og organisasjoner, sikre felles prioriteringer og jobbe for samarbeid mellom nivåer og sektorer.

Partnerskapet skal:

- sikre legitimitet og kraft i oppstartsfasen og i gjennomføringsfasen gjennom felles eierskap til og ansvar for samfunnsoppdraget
- systematisk forankre, kommunisere og mobilisere til innsats i egne sektorer (stat, fylkeskommuner, kommuner, næringsliv, organisasjoner, frivillighet) og koordinere på tvers av sektorer for å sikre at målene for samfunnsoppdraget nås
- vurdere behov for å justere virkemiddelbruken gjennom å forsterke det som fungerer godt, bidra til å identifisere og korrigere svakheter og kunnskapsbehov, se sammenhenger mellom ulike politikkområder, stimulere til nye samarbeidsformer på tvers av organisatoriske grenser og tradisjonelle skillelinjer og fremme systeminnovasjon
- synliggjøre konsekvenser av eventuelle forslag til endringer i statlig virkemiddelbruk, herunder se til at forslagene er utredet i tråd med utredningsinstruksen og presentere muligheter for inndekning dersom forslaget innebærer økte statlige utgifter sikre at berørte organisasjoner som ikke er del av partnerskapet er involvert i utviklingen og implementeringen av innsatsen og sørge for medvirkning og forankring der det er behov
- prioritere hvilke prosjekter, tiltak og aktiviteter som skal inn i samfunnsoppdragets portefølje og gi prioriteringer til innsatsgruppen innenfor gitte budsjettammer med sikte på å nå samfunnsoppdragets mål
- fatte beslutninger i fellesskap, basert på vurderinger av kostnadseffektivitet og effekt på måloppnåelse
- følge opp resultatene av innsatsen og sørge for at det utvikles konkrete resultatmål, indikatorer for måloppnåelse og rutiner for oppfølging som sikrer fremdrift
- sørge for at arbeidet blir løpende evaluert og foreslå eventuelle justeringer av delmål, indikatorer og organisering ved behov
- avgi årlig rapport om status og fremdrift til Barne- og familiedepartementet.

Organisering, sammensetning og roller

Nasjonalt partnerskap oppnevnes av BFD i samråd med berørte departementer.

Partnerskapet ledes av barne- og familieministeren og består i tillegg av minst to deltakere fra departementene som samtidig sitter i Kjernegruppen for utsatte barn og unge (KUBU), Kommunesektorens organisasjon (KS), LO, Unio, Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorganisasjoner (LNU) og Frivillighet Norge. Det legges til grunn at organisasjonene representeres med personer fra toppledelsen. Andre representanter kan inviteres.

For å unngå overlappende strukturer for styring og forankring, skal partnerskapet se andre initiativer som naturlig faller inn under samfunnsoppdragets delmål i sammenheng, som for eksempel Etatssamarbeidet for utsatte barn og unge, Ungdomsløftet og Fritidserklæringen.

Møter i partnerskapet avholdes minimum en gang per halvår og ellers etter behov.

Mandat for Innsatsgruppen

Innsatsgruppen har det daglige, operative ansvaret for utviklingen og gjennomføringen av samfunnsoppdraget. Innsatsgruppen skal ha vide fullmakter til å jobbe innovativt og eksperimentelt, og kunne justere retning underveis. Innsatsgruppen skal ha dedikert og kompetent personell med kunnskap om fagområdene, forvaltningen, prosesser og innovative arbeidsmåter.

Innsatsgruppen skal omsette samfunnsoppdragets mål til handling gjennom å utvikle beslutningsgrunnlag, følge opp vedtak og støtte gjennomføringen av prioriterte aktiviteter på nasjonalt og lokalt nivå. Gruppen skal fungere som partnerskapets sekretariat og følge opp og operasjonalisere partnerskapets prioriteringer. Dette inkluderer å sikre felles forståelse av mål, rammer og retning for samfunnsoppdraget, realisere samarbeidspotensial mellom de involverte aktørene, prøve ut nye måter å samarbeide på, drive frem systeminnovasjon og støtte partnerskapets oppgaver med forslag til konkrete innsatser og utkast til rapportering. Innsatsgruppen skal også sikre at informasjon om aktiviteter, vurdering av måloppnåelse og videre utvikling er åpent tilgjengelig.

Regional og lokal forankring, samt involvering av barn, unge og brukere, er avgjørende for at innsatsen gir effekt i praksis.

Innsatsgruppens oppgaver:

- **Koordinering:** Sikre tverrsektoriell kobling av initiativer og velfungerende strukturer for samfunnsoppdraget.
- **Porteføljeovervåking:** Overvåke og bidra til å utvikle en portefølje av prosjekter (forskning, innovasjon, utprøving av tiltak, nye tjenester, etc.) som støtter samfunnsoppdragets mål og ha oversikt over endringer i porteføljen.
- **Innovasjon og samarbeid:** Ta initiativ til å utforske nye måter å jobbe på for blant annet å samordne virkemidler rettet mot målgruppene, og foreslå endringer i virkemiddelbruk. Fremme helhetlige og kunnskapsbaserte tiltak og implementering av disse gjennom å utforske i liten skala, lære av erfaringer og evt. justere før oppskalering
- **Faglig kvalitet:** Sørge for kunnskapsbasert tilnærming

- **Overvåking og evaluering:** Sørge for måling av fremdrift og effekt, samt justere strategier basert på følgeforskning og følgeevaluering.
- **Læringsløyper og kontinuerlig læring:** Styrke kunnskapsgrunnlaget gjennom å dele forskning, evalueringer og annen kunnskap som legger til rette for læring og utvikling også mellom lokale og regionale initiativ. Tilby opplæring og støtte for involverte aktører.
- **Brukerinvolvering:** Sørge for involvering og medvirkning fra målgruppen.
- **Tilhørighet og engasjement:** Arbeide for at de aktuelle aktørene har eierskap til innsatsen.
- **Kommunikasjon og erfaringsdeling:** Utvikle sterke narrativ, profilere innsats og resultater, synliggjøre praktiske tiltak/aktiviteter/resultater med god dokumentasjon , gjennomføre seminarer og konferanser.
- **Finansiering:** Jobbe for å benytte bevilgninger i etablerte programmer og programfinansieringsordninger, slik som forebyggingsprogrammet, bidra til ressursmobilisering, samt utforske innovative finansieringsmodeller.
- **Internasjonalt nettverk og samarbeid:** Delta i internasjonale nettverk for kunnskapsdeling, lære av beste praksis.

Organisering, sammensetning og roller

Forskningsrådet er vertsinstitusjon for innsatsgruppen. Innsatsgruppen har en selvstendig rolle og er faglig uavhengig Forskningsrådets organisasjon.

Innsatsgruppen består av 2-3 faste ansatte i Forskningsrådet, i tillegg til medlemmer med kompetanse innenfor samfunnsoppdragets fagområder fra Forskningsrådet, Bufdir, Hdir, Avdir, Udir og KS. Andre bidragsytere kan inviteres.

Innsatsgruppen rapporterer til det nasjonale partnerskapet.